LATVIEŠU VĒSTNESIS

LATVIAN NEWS BULLETIN

The policy of this Newspaper is to provide our Latvian people in exile with all available news of importance concerning the world's happenings, of political, economic, cultural or social significance. And our special aim is to present the humanitarian ideals and achievements of the great Democracies — the United States of America and the British Empire. This aim, we know, will help maintain the spiritual and cultural unity of the Latvian people and — of all things — will yield hopes for a safer and happier future.

Redakcija-Editorial Office: Hotel Convikt, Dillingen/Donau, Bayern (13b) — Iznāk divi reizes nedēļā — Published twice a week

Nr. 60 (62) — **Authorized by Military Government and UNRRA** — **Dillingenā, sestdien, 1946. g. 3. augustā**

Quod licet Jovi ...

—tt. Pasaule priekš gadiem ar šausmām piedzīvoja Hitlera izdarītās tautu pārvietošanas. Miljoniem krievu, poļu, holandiešu, franču deportēja piespiedu darbiem uz Vāciju. Liekot visu uz vienas kārts, bija izdarīta gandrīz vai pašnāvībai līdzīgā vācu iedzīvotāju pārvešana no Baltijas valstīm un no Balkāniem uz Poliju. Gluži pamatoti šo necilvēcīgo rīcību pieskaitīja nacistu režīma visļaunākajiem briesmu darbiem un asi nosodīja.

Bet pasaule ir vieglprātīga. Kas gan vēl atceras iedzīvotāju pārvietošanu, ko trīsdesmitajos gados izdarīja Padomijā? Toreiz uz Sibiriju piespiedu kārtā pārvietoja „kulakus", lielsaimniekus, kas pretojās lauksamniecības kollektīvizēšanai. Šī rīcība skāra it īpaši ukraiņus.

Trīsdesmito gadu otrā pusē no mājām padzina pusmiljonu kareļu un viņu vietā novietoja krievus.

Pēc Austrumpolijas okupēšanas 1939. g. septembrī deportēja poļu lielāko zemju īpašniekus, ierēdņus, katoļu garīdzniekus un turīgus veikalniekus un novietoja tos uz austrumiem no Kaspijas jūras. Pēc poļu trimdas valdības aprēķiniem Londonā, šī nebrīvprātīgā tautas pārceļošana skāra apm. 1,5 milj. cilvēku.

Pēc Baltijas valstu pievienošanas Padomju Savienībai 1940. gada jūlijā sākās igauņu, latviešu un lietuviešu inteliģences aiztransportēšana uz Krieviju iekšieni. Gandrīz 10 proc. no Baltijas valstu iedzīvotāju kopskaita bija jāizceļo.

Pēc kara beigām dzelzs aizkars hermetiski noslēdzis tālāko krievu tautu pārvietošanas skatuvi. Šim priekškaram cauri sūcas tikai baumas, kuŗām negribam še veltīt telpu. Bet Maskava pati 27. jūnijā oficiāli paskaidroja, ka likvidētas agrākās Krimas tatāru un ingušu-čečeņu republikas Viduskaukazā un to iedzīvotāji, it kā par nodevīgu rīcību kara laikā, deportēti. Fakts ir tas, ka kā Krimas tatāri, tā Kaukaza kalnieši Maskavai nebija labvēlīgi noskaņoti. Tagad deportētās tautas visilgāk bija pretojušās krievu imperiālismam. Viņu nostāja tāpēc ir vēsturiski saprotama, un krievu rīcība rāda Maskavas psiholoģisko neizpratni. Baltijas tautas pēc šī piemēra var nojaust, kas tām sagaidāms, ja Rietumu valstīm neizdosies iejaukties ar vairāk kā tikai platonisku veto.

1941. g. rudenī Staļins deklarēja: „Mums nav nolūka anektēt svešu valstu territoriju vai pakļaut svešas tautas, vienalga, vai šie apgabali un tautas atrodas Āzijā vai Eiropā.

... Mūsu mērķis ir nākt palīgā tautām viņu brīvības cīņā pret Hitlera tiranniju un pēc tam atļaut tām pilnīgi brīvi organizēties savā territorijā tā, kā viņas to atzīst par labu. Mēs nekādā ziņā negribam iejaukties citu tautu iekšējās darīšanās."

Šo Staļina proklamāciju visas tautas, kuŗas nacistu režīms apspieda vai apdraudēja, uzņēma ar gandarījumu. Tās aizmirsa jaunākās vēstures krievu varas darbus: vācu-krievu paktu, Polijas ceturto dalīšanu, Somijas iekarošanu, Baltijas valstu okupēšanu. Visi cerēja uz Staļina jaunu politiku, kā viņš to pats bija pasludinājis. Bet cerības izira kā ziepju burbuļi. Un Rietumu valstīm tikpat kā nav drosmes atgādināt Staļinam viņa solījumus, lai gan tām ir duči pierādījumu par to laušanu, un tās ik dienas var šo pierādījumu skaitu pavairot. Nav drosmes noraidīt Maskavas pieprasīto Baltijas valstu iekļaušanu Padomju Savienībā, Polijas atspiešanu līdz Oderai un Neisei un Karalauču aneksiju. Un visas šīs Krievijas akcijas pie tam krasi runā pretim Staļina 1941. g. deklarācijai.

Karalauču (Kēnigsbergas) gadījums ir sevišķi raksturīgs. Kāds īss ziņojums vēstīja, ka Karalaučus turp-

(Beigas 3. lappusē)

Molotovs vada Padomijas grupu

Padomju Latvijas ārlietu ministrs Parīzē

Londonā, 27. jūlijā (AP). — Maskavas radiofons šodien paziņoja Padomju Savienības Parīzes miera konferences delegācijas galveno dalībnieku vārdus. Delegāciju vada ārlietu ministrs Molotovs, viņu pavada ārlietu ministra vietnieks Višinskis, Padomijas vēstnieks Anglijā Gusevs, vēstnieks Francijā Bogomolovs, vēstnieks ASV Nikolajs Novikovs, Lietuvas PSR ārlietu ministrs P. Rotomskis, Latvijas PSR ārlietu ministrs P. Vāleskalns, Igaunijas PSR ārlietu ministrs prof. H. Krūss un Padomju Savienības ārlietu ministrijas kollēģijas loceklis Kirills Novikovs. **The Stars and Stripes**

4 lielo nesaprašanās konferences priekšvakarā

Parīzē, 28. jūlijā (UP). — Šovakar, kad 21 valsts delegāti sapulcējās še, lai nākošā rītā atklātu konferenci un piekristu miera nolīgumiem ar Italiju un 4 citām nacistu sabiedrotām valstīm, radās nesaprašanās par miera līgumu projektu publicēšanu. Šo projektu teksti Londonā bija nodoti presei jau iepriekšējā vakarā ar noteikumu, ka tos nedrīkst publicēt priekš pl. 23 28. jūlijā (pēc vācu laika pl. 1 rītā 29. jūlijā). Tādā pat kārtā tos vajadzēja publicēt Vašingtonā un Parīzē. Bet pēdējā minūtē tomēr radās nesaskaņas starp 4 lielajiem par jautājumu: vai publicējamas tikai tās projektu daļas, par kuŗām ārlietu ministri vienojušies, vai viss teksts, un publicēšana tāpēc apturēta abās galvaspilsētās. Vēl vēlu konferences priekšvakarā Parīzē nebija ziņu, vai līgumu projektus publicēs vai nē.

•

(INS) — 21 valsts pilnvarotie sastapās vēsturiskajā Luksemburgas pilī pirmajā miera konferencē kopš Versaļa izbeidza pirmo pasaules kaŗu 1919. gadā. Šai miera konferencei, kuŗā piedalās tikai tie Sabiedrotie, kuŗu spēki aktīvi piedalījušies kaujās, nav parallēles pasaules kaŗu vēsturē. Tā ir tikai daļēja miera konference, kas nemaz nemēģinās izbeigt pastāvošo kaŗastāvokli starp Sabiedrotiem un galvenām ass valstīm — Vāciju un Japānu. Nekad agrāk kaŗotāju valstu pārstāvji nav sastapušies konferencē, kuŗā miera noteikumus iepriekš uzmetušas 4 lielākās valstis pasaulē. Nekad agrāk pilnvarotie nav iepriekš informēti, ka tie nevar lemt, bet tikai ierosināt un papildināt; nekad tiem arī nav tik skaidri pateikts, ka neatkarīgi no tā, ko viņi ierosinās vai papildinās, visām vajadzēs „4 lielo" ratifikāciju, iekams kādam pilnvarotajam atļaus līgumu parakstīt un formāli izbeigt kaŗa stāvokli. 21 Sabiedrotās valsts pārstāvji, konferenci uzsākot, cer saņemt projektus miera līgumiem ar Italiju, Somiju, Rumāniju, Bulgāriju un Ungāriju. Pēc diplomātisko aprindu ieskata, šie projekti rāda melns uz balta, ka Eiropa sadalīta divi noteiktos blokos.

•

(AP). — ASV ārlietu ministrs Berness ieradās Parīzē, iepriekš saņēmis prezidenta Trumena personīgu apliecinājumu, ka Savienotās Valstis atbalstīs viņa pūles radīt taisnīgu mieru pasaulē. Prezidents Trumens, izvadot ārlietu ministru apm. 3000 personu klātbūtē, Vašingtonas lidlaukā paziņoja, ka ASV miera politikā pilnīgi balstīsies uz Atlantijas chartu un Vienoto Nāciju chartu.

Angļu delegāciju Parīzē pirmajās dienās ārlietu ministra Bevina vietā vadīs Anglijas premjērs Etlijs, jo ārsti Bevinam pavēlējuši vismaz 1 nedēļu atpūsties.

The Stars and Stripes

Otrs atombumbas izmēģinājums

Bikinijas lagūnā, uz kaŗakuģa „Appalachian" (AP). — Otrā izmēģinājumā ar atombumbu Bikinijas lagūnā zem ūdens līmeņa 25. jūlijā sprādziens uzšļācis gaisā miljoniem tonnu ūdens un radījis 3 m augstu vilni, kas gan nav kaitējis Bikinijas atollam, bet pilnīgi pārplūdinājis mazāku saliņu. Lagūnas ūdens kļuvis tik radioaktīvs, ka līdz 28. jūl. joprojām nebija iespējams sīkāk pārbaudīt sprādzienā cietušos kuģus. Izmēģinājuma vadītājs viceadmirālis Blendijs 3 dienas pēc bumbas sprādziena devies lagūnā, bet aparāti konstatējuši tik lielu radioaktīvitātes pieaugumu, ka kuģim pavēlēts atgriezties. Radioaktīvitāte konstatēta 75 kv. km platībā. Neskaitot mazākus kuģus, bumbas sprādzienā nogremdēti kaujas kuģis „Arkansas", līdmašīnu bazes kuģis „Saratoga", kāds tanku desantkuģis, naftas kuģis un vairāki citi. Nogrimušas arī vairākas zemūdenes. Otrā sprādzienā nogremdēti par 2 kuģiem vai 33.000 to vairāk, nekā pirmā mēģinājumā, kad bumba sprāga virs ūdens līmeņa. Vairāki kuģi, to vidū japāņu kaujas kuģis „Nagato" un amerikāņu kaujas kuģis „New York", sagāzti. Lai gan bumba sprāga zem ūdens, bojāta arī automātiski vadāmā līdmašīna, kas sprādziena brīdī bez apkalpes lidoja 2000 m augstumā virs Bikinijas lagūnas.

The Stars and Stripes

Krievu okupācijas varas ieskati par DP jautājumu

„Salzburger Nachrichten" saruna ar krievu sūtņa vietnieku Vīnē

Padomju Savienības sūtņa Austrijā Koptjelova vietnieks Kiseļovs sniedzis laikraksta „Salzburger Nachrichten" pārstāvim interviju, kuŗā izteicis Padomju Savienības ieskatus par pārvietoto personu jautājumu Austrijā. Laikraksts sniedz sarunas svarīgākos posmus jautājumu un atbilžu veidā.

Jautājums: Runājot par pārvietoto personu problēmu Austrijā, vispārēju interesi radījuši samērā noteiktie skaitļi par 437.000 DP atrašanos Austrijas rietumu daļā. Vai šai skaitā ietverti arī Štirijas un Karintijas apgabali?

Atbilde: Šis ziņas nav krievu vērtējums, bet gan sniegtas no labākajiem austriešu avotiem. Jūs atradīsit tiem pamatus priekšzīmīgi vadītā austriešu saimniecības un politikas pētīšanas institūta laikraksta „Berichten und Informationen" šīgada jūnija 7. numurā. No tā izriet, ka te runa ir par visu Rietumu Sabiedroto okupēto Austrijas daļu. Man šajā gadījumā jāuzsver, ka Austrijas valdība šajā jautājumā jau lūgusi palīdzību Sabiedroto padomei, prasīdama, lai tai palīdz atbrīvot zemi no šiem ļaudīm.

Jautājums: Mēs esam lasījuši, ka šīs personas dēvē par profašistiskiem ārzemniekiem. Vai Padomju Savienības iestādes uzskata, ka šis nosaukums attiecināms uz visiem šiem DP?

Atbilde: Mūsu viedoklis ir šāds: Bez šaubām lielākā daļa šo ļaužu ir cilvēki, kas savā zemē kaut kādā veidā kalpojuši fašismam. Ir skaidrs, ka viņu atrašanās Austrijā neveicina ne draudzīgu attiecību atjaunošanu ar kaimiņvalstīm, nedz arī atvieglina tik grūto Austrijas pārtikas stāvokli. Bet katrs, kam ir tīra sirdsapziņa, šodien mierīgi var doties atpakaļ. Par visu to nemaz nerunājot, šo ļaužu izmitināšana un apgādāšana līdz ar šaurām iespējām izmantot tos produktīvam darbam izmaksā vālstij milzu naudu. Pec mūsu ieskata, šos naudas līdzekļus būtu labāk izmantot Austrijas jaunuzbūvei. Tāpēc Austrijas valdības nostāja bija pilnīgi pareiza. Te ir darīšana ar lielām ļaužu masām, jo Austrijas iedzīvotāju skaitā gandrīz pusmiljons ir neciešami liels procents.

Jautājums: Kāda veida rīcību jūs šajā gadījumā uzskatītu par nepieciešamu?

Atbilde: Tas atkal ir cits jautājums, par kuŗu var vienoties, tiklīdz būs panākta principiāla vienprātība.

„Salzburger Nachrichten", Salzburg, 25. Juli 1946

Pieņemta Baltijas komitejas konstitūcija

Šinīs dienās attiecīgās angļu okupācijas joslas iestādēs pieņemta Baltijas komitejas konstitūcija. Visas Baltijas tautu lietas kārtos „Baltic Welfare Education and Employment Organization", kuŗas augstākais organs ir „Baltic Central Advisory Council" ar mitekli **Detmoldā**. Šajā Baltijas komitejā katrai Baltijas tautībai ir 2 delegāti. Kā zināms, par latviešu delegātiem darbojas prof. Dr. K. Kundziņš un prof. Dr. A. Švābe, igauņu delegāti ir Piroja un inž. Ulks, bet lietuvju agr. Rudinsks un inž. Balsis. Pie katra angļu korpusa štāba darbosies apgabalu komitejas ar vienu pārstāvi katrai tautībai. Šādu apgabalu komiteju būs 3: Šlēzvīgas-Holšteinas, Hannoveras un Vestfāles. Par latviešu delegātu Šlēzvīgas-Holšteinas apgabalā izraudzīts šī apgabala latviešu komitejas priekšsēža vietnieks E. Jaudzems un tuvākās dienās izraudzīs delegātus arī Hannoveras un Vestfāles apgabalā. Bez šiem pārstāvjiem katrā nometnē vēl darbosies labklājības virsnieki pa 1 katrai tautībai. Baltijas komitejas miteklim ierādītas arī telpas un katras tautības pārstāvju lietošanā nodoti satiksmes līdzekļi. —s

Apstiprināta ziņa, ka UNRRA izbeigs darbību 1947. gadā

Vašingtonā, 28. jūlijā (AP). — Šovakar paziņoja, ka Anglija, Kanāda un Savienotās Valstis vienojušās negrozīt lēmumu par UNRRA's darbības izbeigšanu pēc 1947. gada pirmā ceturkšņa.

Šo lēmumu, kas praksē apstiprina to valstu nostāju, no kuŗām UNRRA saņem galveno atbalstu, neoficiāli paziņoja sarunās starp ASV ārlietu ministra vietnieku Kleitonu (Clayton), Kanādas vēstnieku Vašingtonā Pīrsonu (Pearson) un angļu vēstniecības locekli Makinsu (Makins).

Kleitons paskaidroja, ka uzlabotās ražas visos kontinentos UNRRA's darbības paildzināšanu pēc nākošā gada sākuma dara nevajadzīgu.

UNRRA's likvidēšana paredzama 1946. gadā

Romā, 24. jūlijā (UP). — UNRRA's ģenerāldirektors Lagvardija šodien preses konferencē lika noprast, ka 1946. gada beigās iespējama UNRRA's palīdzības pārtraukšana.

Viņš izteicās, ka šī darba izbeigšana tagad ir nenovēršama tāpēc, ka līdzekļi ir izsmelti un līdzekļu devēju valstu likumdevējiem atlikušajā laikā nav vairs iespējams nobalsot par jaunu līdzekļu piešķiršanu.

Lagvardija izteicās, ka visās zemēs, kas saņēmušas palīdzību, pēc tam būs [illegible] atsacīšanās no nepiec[illegible] nepieciešamu [illegible]ības būs neizbēgamas [illegible]ešamā. Austr[illegible]ules kopēj[illegible] labības r[illegible]... gadam būs nepi[illegible] tiekama un ka šīs zemes nebūs s[illegible] jīgas finansēt pieejamās labības pirkumus, kamēr tās organizācijas, kas stāsies UNRRA's vietā, nebūs sagatavotas palīdzībai.

The Stars and Stripes

Latvijas mūzeju vērtības Austrijā

Austrijas apgabala latviešu komitejas sekretārs E. Freivalds, kas piedalījās LCP 4. sesijā Blombergā, mūsu līdzstrādniekam izteicās:

No LCP sēdēm un ziņojumiem esmu guvis daudz materiāla, kas man palīdzēs informēt tautiešus par mūsu augstāko pārvaldes organu darbību. Blakus priekam par padarīto, tomēr nevaru noliegt, ka biju gaidījis mazāk formālisma un aizplīvurotu vārdu LCP locekļu darbībā. Domāju, ka mums jārunā atklāta un spēkus vienotāja valoda.

Austrijā vēl joprojām dzīvo ap 2500 latviešu: amerikāņu joslā — Zalcburgas apgabalā ap 800 un Augšaustrijā ap Lincu 550, angļu joslā — Karintijā ap 500 un Štirijā ap 50 (lielāko tiesu studenti Gracas universitātē), franču joslā — Tirolē 250 līdz 300 un Forarlbergā ap 250 tautiešu. Kāds simts latviešu vēl ir arī Vīnē. Uztura ziņā apstākļi apmierina Zalcburgas apgabalā un Augšaustrijā, bet angļu un franču joslā un Vīnē jāiztiek ar 800 kaloriju dienā. Slikts stāvoklis arī sakaru un satiksmes ziņā. Tautiešiem izsīkuši naudas līdzekļi un tādu nav arī komitejām. Šajā ziņā jāvēlas atbalsts no latviešu centrālām iestādēm. Trūcīgās pārtikas dēļ vairojas slimības, īpaši tuberkuloze. Tāpēc saprotams, ka visos tautiešos ir vēlēšanās tikt projām no Austrijas uz Vāciju.

Par spīti šīm grūtībām tautieši Austrijā tomēr nav zaudējuši ticību un sparu. Kur iespējams, darbojas skolas un citi pasākumi. Nometnēs obligāts darba pienākums.

Pēdējās dienās uzzinājām, ka Karintijā kādā klosterī atrodas 550 kastu ar mūzeju vērtībām no Rīgas un Tallinas. Austrijas apgabala latviešu komiteja tāpēc nodevusi iesniegumu attiecīgām iestādēm, lai šīs Latvijas valsts un latviešu tautas mantas nodotu glabāšanā Latviešu Centrālai komitejai. —eo

Chronika

200 skautu un gaidu vadītāji 20. un 21. jūlija sanāksmē Memmingenā pārrunāja organizācijas darba jautājumus. Latviešu skautu organizācijas priekšnieks amerikāņu un franču joslā V. Klētnieks norādīja praktiskas iespējas skautu un gaidu darbības izvēršanai plašumā un atzīmēja nepieciešamību jaunatni iesaistīt vispārderīgās nodarbībās. Nākamā vasarā Parīzē paredzēta starptautiska skautu sanāksme — džamboreja. Nakošā latviešu skautu vadītāju sanāksme būs Eslingenā septembŗa beigās vai oktobrī (—a). — Eslingenas latviešu kolonijas izglītības un kultūras daļa paredzējusi septembrī Eslingenā rīkot latviešu amatnieku trimdā pagatavoto darbu skati. Īpaša novietne būs arī daiļamatniecības izstrādājumiem. Tuvākā nākotnē sāks eksponātu reģistrāciju. Izglītības un kultūras daļa aicina amatniekus skatē piedalīties ar iespējami plašu darbu klāstu. Bez tam sākti priekšdarbi keramikas darbnīcas iekārtošanai Eslingenā, kuŗā interesentiem šajā nozarē būtu iespējams gūt aroda zināšanas (L.U.). — Eslingenas inženieŗu un tehniķu kopas sanāksmē pārrunātas darba iespējas nākotnē. Dati liecina, ka lielākās pilsētās pašu organizētas grupas varētu atrast kvalificētu darbu. Labs piemērs tam ir arī Eslingenā, kur latviešu inženieŗi un mechaniķi iesaistījušies darbā amerikāņu auto remontēšanā. Pašlaik nodarbināti 30 tautiešu, bet to skaitu būtu iespējams palielināt līdz 200 (—a). — Frankonijas novada latviešu nometņu apvienība Bavārijā nolēmusi radīt apvienības augstākās izglītības pabalstu fondu, no kuŗa varētu izmaksāt līdzekļus HDP universitātei Hamburgā, DP universitātei Minchenē un arī stipendijas studentiem. Fišbachas un Mērcfeldas nometne fondam ziedo ienākumus no pirmām teātŗa izrādēm, bet pārējās novada nometnes 5 proc. no sarīkojumu ieņēmumiem („Vēstis" Fišbachā). — No Bavārijas apgabala latviešu padomes sekretāra pienākumiem atteicies A. Bergholcs un viņa uŗiēn vēlēts Ansbachas latviešu kon[illegible] vadītājs jur. Ludis R[illegible] nometnes BALP lozķļa pien[illegible] Nocies māc. Liersons, [illegible] nāk mag. iur. Herberts Trepša no Altētingas. No Frankonijas novada izglītības lietu referenta pienākumiem atteicies doc. J. Rutmanis. Viņa vietā ievēlēts latviešu skolu lietu direktors Bavārijā I. Zubāns. — Rotenburgas latviešu komitejā par priekšsēdi ievēlēts Leons Zeps, bet par locekļiem Bekmanis un Pankoks. — Ansbachas latviešu nometnē 85 proc. no visiem iedzīvotājiem ir nodarbināti. Nometnes vadītājs L. Rozentāls atzīmē, ka viskŗtrākā darbos ir jaunatne 18—26 gadu vecumā. — Dinkelsbīles latviešu nometnes vadītājs A. Klišāns informē, ka turienes UNRRA uzdevusi līdz 1. augustam sastādīt nodarbināto sarakstu, bet nenodarbinātos paredz nodot vācu darba pārvaldes rīcībā iesaistīšanai darbos. Nometnes vadība ierosinājusi dibināt darba grupas, kas dzīvotu nometnē, bet strādātu lauku darbos ārpus nometnes. Sobrīd no nometnes apmēram 300 iedzīvotāju 70 nodarbināti galdnieku, rotaļlietu un tautisko leļļu darbnīcā, kuŗas izstrādājumus noņem amerikāņu veikali. Materiālus lellēm dod UNRRA. Nometnes iemītniekiem UNRRA's direktors norādījis, ka darbā norīkotie nometnes iemītnieki nedrīkst no darba atteikties. Izvairīšanās no darba nav savienojama ar palikšanu nometnē. Tie, kas nevēlas strādāt, var rēķināties, ka viņiem atprasīs DP dokumentus. — Brukbergas slimnīcā atrodas 30 latviešu bij. karaviru, kas gan ir atbrīvoti, bet tā kā viņus nav iespējams uzņemt DP nometnēs, tie vēl palikuši slimnīcā. Nevienam no tiem Vācijā nav piederīgo. Viņu veselība prasa kopšanu. Tos var apmeklēt. Fīrtas slimnīcā vēl atrodas 4 šādi tautieši („Dienas Ziņas" Mērcfeldā). — Stutgartā UNRRA's 52. vienības nometņu kopējā priekšnesumu vakarā piedalījās poļi, latvieši, dienvidslavi, ukraiņi un armeņi. Latviešus pārstāvēja Sillenbuchas nometnes jaukts koris A. Grikmaņa vadībā, tautas deju kopa E. Purgailes vadībā un solisti — K. Brante, A. Zīverss, J. Borgs, D. Fogelmane, V. Ozoliņa un Bērziņš. Sarīkojums guva dzīvu publikas piekrišanu un to arī filmēja (A. Purgailis). — Augsburgas latviešu ģimnazija pārdēvēta par Ausekļa ģimnaziju. — Tautiešiem Augsburgas nometnē atgādināts 3. armijas štāba 5. februāŗa raksta par kārtības uzturēšanu pārvietoto personu vidū 2. nodaļijuma „f" punkts: „Tām aizturētām pārvietotām personām, ko Militārā valdība tiesājusi par pārkāpumiem pret likumu un kārtību, ierīkojamas īpašas — militāŗo iestāžu pārzināmas nometnes. Šādas notiesātās personas repatriējamas pretēji viņu gribai un tām nav tiesības atgriezties ASV okupācijas joslā" („Nākotnei" Augsburgā).

LCP 4. sesijas atzinumi

Latviešu Centrālās padomes 4. sesijā Blombergā, par kuŗas lēmumiem ziņojām jau iepriekšējā numurā, LCP priekšsēdis sen. P. Stērste norādīja uz sarunām UNRRA's štābā par DP tiesību piešķiršanu tiem tautiešiem, kas dzīvo ārpus nometnēm un nav vēl tajās pierakstīti. Jautājuma tālākai kārtošanai nepieciešami šo tautiešu saraksti, kādi pagaidām saņemti vienīgi no 3. un 7. latviešu apgabala. Tāpēc nometnēm un tautiešu grupām ārpus tām bez kavēšanās jāpaziņo apgabalu komitejām vajadzīgie dati un apgabalu komitējām savukārt jāsastāda vajadzīgie saraksti.

Emigrācijas jautājumā LCK priekšsēdis prof. K. Kundziņš ziņoja par veiktajiem priekšdarbiem saskaņā ar LCP 3. sesijas lēmumiem. LCK uztur ciešu kontaktu ar mūsu pārstāvjiem ārzemēs un emigrācijas problēmas pētīšanai no pašu tautiešu vidus pieaicinājusi izcilus lietpratējus.

Prof. Fr. Gulbis ziņoja par stāvokli Hamburgas universitātē, kas tagad nosaukta par „HDP University". Universitātes budžets joprojām nav apstiprināts, mācības spēki strādā bez atalgojuma, bet pārējo vajadzību apmierināšanai jāizlīdzas ar tautiešu ziedojumiem. Universitātes prezidents ar pateicību atzīmēja, ka līdz šim universitātei ziedots 24.000 marku, no tām Lībekas SK 5.000, Sidrabenes nometne Lībekā ap 6.000, Vircburgas tautieši 1.085, Hanavas 1.000, Saules nometnes 1.000. Ziedojumus izlieto vienīgi mācības līdzekļu iegādei un zinātnisko darbu izdošanai.

Ziņojumā par LKPP darbību J. Goldmanis un V. Janums norādīja, ka invalidus pakāpeniski apgādā ar protēzēm un apmāca darbā. Vēl nav izdevies sagādāt latviešu ārstus Grosenbrodes nometnei un tautieši Hallendorfas nometnē vēl nav saņēmuši apģērbus. Jārūpējas arī par aprūpi ar kultūrāliem sarīkojumiem. Debatēs pie abiem ziņojumiem ierosināja atgādināt Veselības kamerai Lībekā rūpēties par medicīniskās aprūpes nokārtošanu Grosenbrodes nometnē, gādāt skolotāju un amatu apmācītāju kadrus un rūpēties par līdzekļiem invalidu atbalstam. Austrijas latviešu pārstāvis E. Freivalds atzīmēja, ka Austrijā atbrīvošanu vēl gaida daži desmiti tautiešu, un atbalsts vajadzīgs arī tiem, kas gan atbrīvoti, bet kuŗus DP nometnēs neuzņem.

LCP budžetā nākamajam periodam uzņēma līdzekļus arī mazturīgo studentu atbalstam. Pieņēma no jauna izstrādātas LCP un apgabalu komiteju vēlēšanas instrukcijas, kas no agrākām atšķiras ar to, ka delegātus ievēl proporcionāli nevis visu tautiešu skaitam attiecīgā apgabalā, bet gan proporcionāli balstiesīgo vēlētāju skaitam. Delegātu ievēl katrī 300 balstiesīgo tautiešu, bet ja kādā nometnē vai grupā balstiesīgo skaits ir mazāks par 150, tad vēlēšanās jāapvienojas, lai balstiesīgo skaits sasniegtu vismaz 150.

LCK loceklis J. Celms ziņojumā par aroda apmācībām pieprasīja, lai apgabala komitejas izstrādātu vienotu arodu apmācību plānus un programmas. Apgabaliem savā vidū jāmēģina izlīdzēties arī darba rīku un mašīnu sagādē. Jāizrauga amatpersonas, kas rūpētos par arodizglītības kontroli un saskaņošanu. Jādara viss, lai lielākā daļa tautiešu iemācītos kādu praktisku arodu. E. Dravnieks norādīja, ka 2. apgabalā ievāktas ziņas par amatu pratējiem un apmācītājiem un ir nodoms sakomplektēt apmācītāju kadru, kas apkalpotu apgabala nometnes. Tāpat ievāktas ziņas par darba rīkiem, pie kam izrādās, ka dažas nometnes ar tiem varēs izlīdzēt pārējiem. Uzklausot apgabalu komiteju ziņojumus, pie Austrijas apgabala ziņojuma pieņēma E. Freivalda rezolūciju, ka LCK nekavējoties jārūpējas par attiecīgiem iesniegumiem, lai panāktu Austrijā dzīvojošo tautiešu pārcelšanu uz Vāciju, un par rezultātiem jāziņo LCP nākamajā sesijā.

E. R.

Uz to mums jāgatavojas

UNRRA's 164. vienības direktora Defiza informācija LCP 4. sēsijā

LCP 4. sesijā Blombergā ieradās arī šejienes UNRRA's 164. vienības direktors Defizs (Defize), kas plašākā runā informēja padomes locekļus par DP jautājumiem. Viņš, starp citu, norādīja: — Esmu priecīgs, ka varu iepazīstināt jūs ar informāciju, kas nāk no vadītājām aprindām, par DP stāvokli angļu joslā, it sevišķi par DP izvietošanu un nodarbināšanu. Pirmais solis šai virzienā ir noteikt katra DP aroda prasmi, kādā nolūkā UNRRA patlaban veic pamatīgu DP arodu reģistrāciju. Šī reģistrācija ir vajadzīga, lai gūtu pareizu ainu par arodu prasmi un lai būtu iespējams organizēt to arodu prasmes pavairošanu, kādi nepieciešami še vai arī kādus eventuāli pieprasa tajās zemēs, uz kuŗām varbūt kādreiz būs jāpārvietojas. Arī nodarbinātība pie Militārās valdības un novietošana darbā ar tās vidutājību labāk sekmēsies, ja būs definitīvi pārskati. DP arodnieciskās reģistrācijas pamatīgi daļa vajadzīgi armijai, UNRRA'i un starptautiskai UN bēgļu komisijai repatriācijas plānošanai, izvietošanas projektiem, novietošanai darbā un arodu apmācības programmas izstrādāšanai. Kvalificēto DP novietošana darbos notiks šādā tautību secībā: 1. baltiešu grupa — latvieši, lietuvieši, igauņi, 2. žīdi, 3. dienvidslavi, 4. dažādas tautības un 5. nerepatriētie poļi.

Tikko visi DP būs reģistrēti, sarakstus nosūtīs UNRRA's galvenam štābam, Militārai valdībai un darba izvietošanas pārvaldei. No Blombergas nometnes jau pieprasītas daudzas strādājošo katēgorijas. Šiem DP piešķirs UNRRA's 2. katēgorijas darbinieku tiesības. Lielbritānijā ir pieprasījums pēc mājkalpotājiem un cerams, ka Anglijas ārlietu ministrija drīzumā atļaus izsniegt vīzas tiem, kas vēlēsies strādāt Anglijā. Domāju arī, ka jūs var interesēt izvilkums no kontrolkomisijas raksta, kas piesūtīts visām Militārām valdībām:

„Ir skaidrs, ka militārās iestādēs tajos arodos un darbos, kur tagad nodarbināti vācieši, varētu nodarbināt DP. Lai gan vācu darbaspēka novietošana militārā darbā ir vieglāk veicama un pārvaldāma, bet DP šai ziņā ir tiesības uz zināmām priekšrocībam attiecībā pret vāciešiem. Cerams, ka izveicīgi DP darbinieki ar savu darbu labos to slikto reputāciju, ko daži neapzinīgi DP sagādājuši pārvaldes iestādēm. Korpusu štābiem dots rīkojums ātrāk paveikt pārbaudes un novietošanu darbos, it sevišķi attiecībā uz tām DP grupām, kas nevar vai nevēlas atgriezties mājās."

Ir iespējams, ka pieminēto darbu jau pirms šīgada beigām UNRRA's vietā turpinās cita organizācija, kas izrīkos t. s. „iesalušās" DP grupas. Viens no nākotnes uzdevumiem būs arī jūsu pašu organizācijas izveidošana. — Pie UN saimnieciskās un sociālās padomes, kā zināms, ir nodibināta īpaša komisija bēgļu jautājuma apspriešanai. Komisija ir atzinusi, ka radāma starptautiska organizācija, kas būtu atbildīga par nerepatriējamo bēgļu un pārvietoto personu aprūpi un novietošanu. Jaunā organizācija īpašas iestādes veidā būtu pakļauta UN un tai nodomas Tautu Savienības un UNRRA's funkcijas bēgļu un pārvietoto personu jautājumā. Šai organizācijai būs plašas pilnvaras attiecībā uz repatriāciju un izvietošanu, pie kam tās aptvers ne tikai nansenistus, spāņu republikāņu bēgļus un nacistu vajātos, bet arī dažas grupas no „citādi domājošiem" (dissidents). Kuŗas „disidentu" grupas ieskaitāmas vai izslēdzamas no jaunās organizācijas kompetencēm, tas vēl nav izlemts. Tomēr jādomā, ka jaunajai organizācijai pakļauto personu katēgorijas daudz neatšķirsies no līdzšinējām UNRRA's aprūpētām grupām.

—eo

Kultūras fonda balvas

Kultūras fonda pārvalde piešķīrusi Jānim Mediņam par sonātu čellam un klavierēm 1000 marku, Albertam Jērumam par svītu klavierēm 500, par izcilu koncertu darbību emigrācijā un labu mākslas propagandēšanu latviešu kvintetam (A. Norītis, V. Ruševics, Ed. Vinerts, A. Teichmanis, H. Strauss) 2000 un A. Teichmanim kā solistam 500 marku. Latviešu teātrim Mērbekā piešķirts pabalsts Šekspīra „Divpadsmitās nakts" uzvedumam 3000 marku un Austrijas apgabala latviešu komitejai dekorāciju un kostīmu iegādei teātŗa vajadzībām 1000 marku. Radošajiem māksliniekiem mūzikā par pag. gadu godalgas piespriestas par tiem darbiem, ko Kultūras fonds ir apzinājis, kas neizslēdz vēl citu darbu vērtēšanu, kas nav bijusi zināmi.

—s

Dziesmu svētki Eichštetē

notiks 4. augustā, piedaloties ap 700 Frankonijas novada nometņu koŗu dziedātājiem. Kopkoŗu koncerts notiks Eichštetes pilsētas kalnā, kur uzcelta estrāde un sagatavots laukums klausītājiem. Eichštetieši dziesmudienā gaida viesus arī no kaimiņu nometnēm.

J. Puisēns

Bavārijā aizliegtas organizācijas

Minchenē, 24. jūlijā (DANA). — Ar Bavārijas Militārās valdības šefa rīkojumu likvidēta „Politisko gūstekņu internacionālā ūnija" Minchenē un „Politiski vajāto poļu apvienība", jo konstatēts, ka abas organizācijas darbojušās nelikumīgi un bez atļaujas.

Schwäbische Landeszeitung Augsburgā

Veronika Strēlerte

Puķes

Pie lauvmutēm un cinnijām
Jūs vaicājāt man kādu dienu:
„Kādēļ tik mīļas puķes jums?"
— Ar krāsām, Dieva atrastām,
Ar vienu smaržas pavedienu
Tās mani gūstā tur arvienu
Un paliek mūžīgs noslēpums.

Jānis Sarma

Dzejnieka gals

Stāsts

(Beigas)

— Paņemšu arī! — Maije atcirta un, apgriezusies uz papēža, uzdziedāja:

Ne pie viena es neliešu,
Kamēr savu sagaidīšu.

— Nu, nu, — pamāte brīdināja, — tikai nesagaidi precinieka vietā sirmus matus!

Svēturītu, ganot mežmalā govis, Maije gavilēja, jo sirds bija prieka pilna, ka tikusi vaļā no nepatīkamā precinieka. Taču drusku Maiji nomāca sēras pēc Piča. Ak, kaut jel liktenis viņai palīdzējis šo savdabīgo puisi pavērst savā pusē! Tā Maije sevī lūdzās, pauzdama šo vēlēšanos skaļā dziesmā. Un liktenis, it kā būtu gaidījis, lai viņa tik paziņo tam, ko vēlas, tūliņ steidzās palīgā: nebija Maije paspērusi ne desmit soļu, kad Duksis, neganti riedams, sāka skatīties uz meža stūri, kur tumsa vecas, sirmas egles. Maije gāja raudzīties, kas tā nokaitinājis viņas ganu biedru, un uzdūrās Pičam. Bet kāds viņš izskatījās! Gluži sabrucis Pičs sēdēja uz celma un, kā likās, neredzēja, kas ap viņu notika. Viņa kuplie brūnie mati sajukušās cirtās vēlās pār pieri, galvā nebija cepures, bet rokas nevarīgi nokarājās gar sāniem.

— Pič, ko tā sēdi, kā Dieva nepieņemts? — Maije iesaucās.

— Tu pateici patiesību, — Pičs, pacēlis galvu, drūmi teica, — dievi mani ir atmetuši.

— Kas tad noticis?

— Ak, tautu meita, kam man tev stāstīt savas bēdas! — viņš bezcerīgi atmeta ar roku.

— Bāleliņ, kāpēc lai gan es neizprastu tavas bēdas, — Maije iekļāvās viņa sarunas veidā, — gān daudz par tevi esmu domājusi... vēl šorīt pat...

— Vai tas tiesa?

— Dieva tiesa, tautieti mīļais!

Piča seja kļuva gaišāka, viņš piecēlās kājās.

— Nu, tad... teikšu arī tev, man nav neviena cita, kam par savām bēdām stāstīt.

— Stāsti, Pič, varbūt, ka varu tev palīdzēt...

— Redzi, Maije: dievi no manis atkāpušies... viņi negrib, ka topu par dziesminieku...

— Kā tu to zini, Pič?

— Biju Sīpolos... muciņu vakarā. Miks izlasīja visas manas rīmes, ko sacerēju, kamēr viņš bija prom un...

— Un ko viņš par tām teica?

Maijes balsī skanēja sirsnīga līdzjūtība, ko Pičs tūliņ uztvēra.

— Zeltene! Viņš teica tā: „Draugs Pič! Dievi gan iemetuši tavās krūtīs mazu dzirksti no savas Olimpa gaismas, bet tā tur nav tapusi par tik lielu uguni, kādai jākuŗas ikviena īsta dziesminieka krūtīs." Tā Miks teica, un es viņam ticu, jo viņš ir mans draugs.

— Jā, — Maije nopūtās, — ja Sīpolu skolmeistars tā teicis, tad tā būs...

— Tā tas ir, — Pičs drūmi piekrita. — Tāpēc mani māc tāds smagums, ka nezinu, kur dēties, jo manā dzīvē nu vairs nav nekā daiļa un dievīga...

— Bet... tu savās rīmēs allaž cildināji mīlību... tu sauci to par dievības pilnu liesmu... un ja nu kāda tautiete tev ar tādu mīlību...

— Ak, kur gan tilda meitene rasies, kas man aizstās dziesminieka slavu?

— Pilnīgi tas gan neizdosies nevienai, bet kaut cik...

— Jā tad varbūt gan mans bēdu liktenis būtu vieglāk panesams...

— Pič... — Maije pievirzījās viņam tuvāk, — ja vien tu gribētu, tad... tad es tev labprāt palīdzētu...

— Tu, zeltenīt! Tu gribētu ar mani dalīties manās bēdās?

— Gribētu gan, Pič... — Maije paskatījās puisī tik spožām acīm, ka viņš bez dievības liesmas saprata esam vēl kādu zemes liesmu, ko līdz šim nebija pazinis.

— Bet Paipaža... Ko par to teiks Klāvs?

Maije spītīgi iesmējās:

— Ko tas man var teikt! Divi reizes viņš ir mūs mānījis, un nu arī pamāte saniknojusies — aizrīdīs Klāvu ar suni, ja rādīsies Upmačās... Vai tu zini, Pič? Nāc vien man tūliņ līdz uz mājām... lai pamāte nepagūst man uzdomāt kādu citu precinieku.

— Labi, zeltenīt, — Pičs bija ar mieru, — iešu tev līdz, jo drošajiem palīdz paši dievi!

Atstājuši govis izcirtumā, Pičs un Maije, satvērušies rokās, gāja uz Upmačām.

— Lūk, cik drīz sagaidīju savējo! Maije iesaucās, ievedusi Piču pie pamātes. Upmaču mātei, piepeši pārsteigtai, vajadzēja padoties un būt mierā ar znotu, kādu Maije bija izvēlējusies, jo pati taču bija teikusi: nu, ņem kādu gribi! Viņa lika galdā vakardienai ceptos raušus un sildīja par jaunu sivēna cepeti: ja jau precības, tad precības!

Tikai pēc savām kāzām Pičs pabeidza šūt Paipažu saimnieka tērpu, jo drēbi nevarēja pamest nešūtu. Tad viņš pārmainīja adatu pret arklu un izkapti un nebija nemaz nemierā ar savu likteni, ko uzņēmīgā Maije viņam palīdzēja nest saimnieka kārtā.

Tikai svētdienās viņš palapoja mazo grāmatiņu, kuŗas vākā stāvēja Ausekļa vārds, un viegli nopūtās par to. Zemes mīlība viņa dzīvē bija aizvietojusi dziesminieka uguni.

Quod...

(Turpinājums no 1. lappuses)

māk sauks par Kaļiņingradu. Karalauči, Immanuēla Kanta pilsēta, vairs neeksistē. Ar kādām tiesībām Maskava uzlikusi roku Austrumprūsijas galvaspilsētai? Militārā okupācija vien vēl nekādā gadījumā neattaisno aneksiju. Miera līgums ar Vāciju vēl nav sastādīts, nemaz nerunājot par tā pieņemšanu. Tikai šim līgumam ir tiesības izlemt Vācijas likteni. Kāpēc Londona un Vašingtona par to nekā nesaka? Vai tās apžilbinājusi pāri plūstoša pateicība par brālību ar krievu ieročiem vai arī tām bailes no lielā lāča nagotās ķetnas? Vai visām tautām, kam bija uzbrukusi Hitlera Vācija, nav tiesības līdzrunāt?

Maskavai tas maz rūp. Tā iet pašas ceļu varas apziņā un nerēķinoties ar dotiem solījumiem. Karalauči tagad oficiāli pieder federātīvai sociālistiskai krievu republikai, — tas ir fait accompli, punkts un cauri. Tauta Karalaučos var būt apmierināta. Tā jau sen pārpārliecinošā vairākumā kļuvusi krieviska. No kādreizējiem vācu iedzīvotājiem palikušas tikai atliekas. Par Karalauču alias Kaļiņingradas pārstāvi Augstākā padomē ievēlēts Kuzma Ņikitovičs Gaļikijs. Jau šis „senvāciskais" vārds vien liecina par pilsētas rusificēšanu. Un līdz ar to arī „tautas griba" galīgi atraisīties no Vācijas un pievienoties Krievijai formāli piepildīta. Režija acīm redzot izdevusies. No šī brīža Karalauči — Kaļiņingrada pieder Ļeņingradas pārvaldes apgabalam.

Ko gan līdz Staļina solījumi, ko līdz Vienoto Nāciju chartas pamatprincipi, ko līdz Vienoto Nāciju organizācija, ja aizvien no jauna aizsēj acis pret vissmagākajiem starptautisko tiesību pārkāpumiem? Vai tad 1919. gada „mene tekel" arvien skaidrāk nerādās pie apvāršņa?

Neue Zürcher Nachrichten,
Zürich, Schweiz, 6. Juli 1946

Smags jautājums

Rakstā par izceļošanas problēmu resp. novietošanās jautājumu E. Stiglics „Latviešu Balss Austrijā" slejās norāda uz vairākiem jauniem, mums nelabvēlīgiem faktiem, kas pārvietoto personu novietošanas jautājumā pēdējā laikā kļuvuši zināmi. Rakstā sacīts: „Jau apmēram pusgadu UN komisijās pārrunā pārvietoto personu jautājumu, bet nekas izšķirīgs nav izdarīts. Austrijas valdība iesniegusi Sabiedrotiem prasību pārcelt visas DP nometnes uz Vāciju. Analoģisku prasību separāti iesniegusi Austrijas komūnistu partija, piebilstot, ka visas pārvietotās personas esot fašisti. Jūnija beigās Lincas „Oberösterreichische Nachrichten" varēja lasīt garāku ziņojumu par DP stāvokli angļu okupācijas joslā Vācijā, no kura izriet, ka angļu valdība nezinot, ko iesākt ar 150 nometnēs novietotām 350.000 pārvietotām personām, to vidū 92.000 baltiešu. Visjaunākais krievu rīkojums ir, ka krievu okupācijas joslā Austrijā var uzturēties tikai austrieši, bet visiem pārējiem jārepatriējas. Un ja nu vēl atminam, ka pašreiz dienas kārtībā ir 100.000 žīdu pārvešana uz Palestīnu, kas atduras ne tikai uz politiskām grūtībām, bet arī uz 45 miljonu dolaru trūkumu, tad jāvaicā, cik miljonu gan vajadzēs 1,5 milj. DP pārvietošanai un kur tos ņems, ja pat žīdiem tos grūti atrast?

Saka, ka vēsture atkārtojas un tāpēc prātā nāk krievu emigrantu likteņis pēc boļševiku revolūcijas. Apmēram 2 miljoni krievu toreiz nokļuva Turcijā, Ēģiptē un Balkānu valstīs. Angļi tos novietoja nometnēs, dēvēja par Anglijas karaļa viesiem un ēdināja ar maizi un labām cerībām. Bet tad uzreiz kaut kas pārtrūka, krieviem parādīja, kur ir niemeļi un dienvidi, un pateica: „Ejiet!" Liels viņu vairums novietojās pie slavu tautām Balkānos, bet pāris simttūkstošu nonāca Francijā mīnu un dzeloņstiepļu lauku tīrīšanai, ogļraktuvēs vai labākā gadījumā lauksaimniecībā. Pat augsti kvalificētai inteliģencei, ja neprata valodu, nebija līdzekļu vai amata prasmes, bija jāķeras pie visgrūtākiem darbiem. Un te nu jājautā, vai arī ar mums nevar atgadīties tas pats, kas toreiz notika ar pieminētiem angļu karaļa viesiem, tikai ar to starpību, ka mūs neviena zeme līdz šim vēl negrib ņemt pretī?"

„Latviešu Balss Austrijā"

Valdemārs Kārkliņš

Literārā Francija

3. Lielie rakstnieki

Ja tagad franču grāmatniecībā manāms relatīvs tukšums, neviļus uzmācas jautājums, kur tad palikuši priekškaŗa lielie rakstnieki?

Pols Valerī pats daudz nerakstīja, bet par viņu vienmēr bija iemesls daudz rakstīt. Nu viņš miris. Tāpat Romēns Rolāns. Pat ja Rolāns dzīvotu, franči īsti nezinātu, ko iesākt ar šo humāno komūnistu, kas uz Maskavu raudzījās pār plecu, un pacifistisko patriotu, kuŗa ideāls bija miermīlīga saprašanās ar „brāļiem aiz Reinas". Viņš nav vienīgais piemērs, kur priekškaŗa slava apsūbējusi pulvera dūmos.

Slavenais katoļu rakstnieks Moriaks, sakaunējies par savu priekškaŗa romānu varonēm, mēģina glābt viņu apšaubāmo godu, žurnālu slejās pats izskaidrodams viņu labās īpašības. Par Žoržu Diamelu, kas joprojām ir reprezentātīva figūra pasaules mērogā, paklusām zobojas, ka viņš savu Salavenu iesālot ar skābiem gurķiem. Salavenam ar tā uzskatiem laika gars tiešām pagājis gabaliņu gaŗām. Žils Romēns, kas kļuva slavens ar ciklu „Cilvēki ar labu gribu", uz Meksiku atpakaļ aizbraukdams, pierādot, ka viņš neesot cilvēks ar labu gribu. Anrī de Monterlāns pēc sava romāna „Jaunas meitenes" pats esot uzvedies kā jauns puika, mazliet sadarbodamies ar vāciešiem.

Tomēr visi vecie un lielie nav jānoraksta zaudējumos. Viņi joprojām strādā. Var gaidīt jaunus darbus. Piemēram, Žoržam Diamelam drīzumā iznāks eseja „Ārsta vārdi". Paredzams, ka tas būs literārs notikums.

Mieram iestājoties, Žils Romēns pārbrauca no Meksikas, kur pavadīja kaŗa laiku, bet dzīve Eiropā viņam drīz sāka likties pārāk bēdīga un apnicīga. Taču priekš aizbraukšanas atpakaļ uz Ameriku Romēns nolēma kaut ko darīt dzimtenes labā. Viņš atļāva uzstādīt savu kandidātūru Franču akadēmijā. Aprīlī viņu arī ievēlēja. Akadēmijas spožums tagad tā izbalējis, ka, pieņemdams „nemirstīgā" godu, — tā raksta kāds chronists, — Romēns patiesībā esot pierādījis tikai savu lielo pazemību.

Drīzumā iznāks Žila Romēna „Cilvēki ar labu gribu" divdesmit pirmais un divdesmit otrs romāns: „Dienas kalnos" un „Darbi un prieki". Amerikā viņš izdevis vēl divi grāmatas: stāstu krājumu „Betrand de Ganges" un „Salseta atrod Ameriku".

Bez Žila Romēna Amerikā kaŗa laiku pavadīja vairāki franču rakstnieki: Andrē Moruā, Maksis Šadurns un viens no slavenākiem rakstniekiem un filozofiem, kas pats gan nav francūzis, bet raksta franciski — Moriss Materlinks.

Materlinks 1939. gadā aizbrauca uz Portugali, bet jau dažus mēnešus vēlāk pārcēlās uz Ņujorku, kur pavadīja visu kaŗa laiku. Tagad viņš apmeties saulainajā Floridā. 1945. gadā Materlinks, kam tagad 85 gadi, grūti saslima ar plaušu karsoni. Vecā Nobeļa prēmijas laureāta dzīvību glābusi sievas rūpīgā kopšana un — penisillins. Materlinks atzīst, ka viņa gados pie Amerikas dzīves grūti pierast, un solās atgriezties Francijā, tiklīdz tur valdīšot normālāki apstākļi.

Amerikā Materlinks daudz strādājis, sarakstījis 7 lugas, kas visas vēl gaida izdevēju.

Ļaunās ziņas, kas pienāca no Francijas, Materlinks uzņēmis filozofa mierā. Viņa skaisto vasarnīcu Nicas tuvumā okupējuši pēc kārtas itālieši, vācieši, tad amerikāņi un beidzot — zagļi. Vērtīgā bibliotēka izlaupīta. „No manām mantām tur maz kas atlicis", saka sirmais dzejnieks, „bet par to nekas. Cilvēkam nemaz tik daudz nevajaga, lai varētu laimīgi dzīvot. Pietiek, ja var elpot sava laikmeta gaisu un šad un tad satikt vecus draugus".

Viena no Materlinka jaunajām lugām ir par Žannu d'Arku. „Zilā putna" autors to piedāvājis kādam režisoram Ņujorkā. Tas nebijis visai sajūsmināts. „Slikta jau nav," viņš teicis, „bet jūs neesat izmantojuši visas iespējas. Kāpēc jūs nepadarījāt Žannu d'Arku par Kārļa VII mīļāko? Būtu daudz interesantāk."

Alfreds Ābers

Latviešu lauksaimnieks vēro Bavāriju

Vērojot Dienvidvācijas lauksaimniecību, bieži rodas domas: ja mūsu rīcībā te nodotu atsevišķas saimniecības, mēs nebūtu apgādājami, bet paši nopelnītu sev maizi un noteikti saražotu un nodotu arī vācu patērētājiem vismaz par 25—30 proc. vairāk pārtikas, nekā tagad to spēj vācieši paši.

So rindiņu rakstītājs pag. gadā izkaulēja no kāda bavāriešu zemnieka 12 kv. m zemes žogmalē, apņemdamies par to saimniekam pilnīgi apstrādāt un izkopt viņa apm. 100 kv. m sakņu dārziņu. „Jūs esat burvis!" jau no pusvasaras atzinās bavārietis un veda kaimiņus rādīt, ko „letlenderis" esot padarījis. „Mēs katru gadu galda saknes pirkām klāt dārzniecībā, jo pašiem tās neizauga," viņš valsirdīgi atzinās, „bet šogad saknes esmu pat pārdevis."

Man no saviem 12 kv. m izauga ap 69 kg labu sīpolu, gandrīz tikpat tomātu un kā starpkultūra vēl salāti visai vasarai.

Tam pašam bavārietim man izdevās kartupeļu laukā izaudzēt kāpostus, kādi še „neizaugot", un vācietis palika pārliecībā, ka visu to panākusi nevis mana „galīgi ačgārnā" strādāšana, bet katrā ziņā kaut kas cits. Bet kad ar šī paša bavārieša piepalīdzību gribēju Mēringas ciemā norentēt 5 ha saimniecību, kas bija bez saimnieka un kuŗai neradās arī rentnieks, tad ciema vecākais uz to neiegāja. Tā šī mājiņa stāv tukša vēl šodien!

Nav mūsu uzdevums bavāriešus mācīt saimniekot, bet daži viņu paradumi ir tādi, ka tos der iegaumēt par brīdinājumu pašiem sev. Nekad un neviens neskatās, ko un cik tu esi padarījis, bet lai tikai strādnieks pastāvīgi kustētos. Maksā nevis par darbu, bet par dienām. Mana 14 g. v. meita pag. pavasarī Burghauzenas ciemā Šmalcgrūbes saimniekam cirta un sēja kūlīšos žagarus, kā te viņi to dara. Ar lielu runāšanu izdevās izkaulēt īso darba laiku: no pl. 6 rītā līdz 8 vakarā. Bez manas meitas žagarus cirta arī viena vāciete un viens bavāriešu vecis. Abi vācieši pa dienu kopā sacirta 27 kūlīšus, bet meitenīte viena pati 29! Burghauzenā 5 latvieši un 5 latvietes izkaulēja no vācu zemnieka uz akorda nopļaut gabalu rudzu pie saimnieka uztura. Saimniekam tādu vienāda lieluma rudzu lauku ir vairāk. 7 vācieši un 7 vācietes, mājas ļaudis, savu gabalu sāk pļaut pl. 4.30 no rīta. Latvieši ierodas pl. 6. Vācieši lēnītiņām smalsta bez piestājas. Latvieši šad un tad arī atpūšas. Tā līdz pl. 10, kad latvieši aiziet peldēties. Vācieši vico līdz 12. Pulksten 1 viņi sāk atkal. Latvieši paliek mājā līdz pl. 3. Tad saimnieks tos izdzen uz tīruma. „Ēst gribat tikpat, kā citi, bet strādāt nē," ir viņa motivācija. — Vakarā saulīte nebija norietējusi, kad latvieši savu gabalu bija nopļāvuši, kamēr vācieši beidza tikai otrā dienā pret pusdienu! Saimnieks pēc tam sūkstījās, ka esot pārmaksāts, jo rēķinājis, ka rudzu lauka novākšana prasīs vismaz divi dienas.

Ja runā par darba kārtību un ražību vācu lauksaimniecībā, tad patiešām jāsaka: nelabi paliek!

Burghauzenas apkārtnē bavārieši stāda kartupeļus neredzēti platās un augstās vagās. Tās, kā vispār Vācijā, izgatavo ar divjūga arklu. Izskatās kā tranšejas. Tas pats ar runkuļiem. Cukurbietes sāk retināt, kad jau veldrējas. Zirgu atbrauc vienjūgā pie vadiklas, nepazīst jūgšanu ilksīs, grožu vietā lieto pavadu. Ar bavāriešu grābekli var varbūt skurstenus skrāpēt, bet grābšanai tas neder. Viņu lāpstas, cirvji un daudzi citi darba rīki un lietas ir nepraktiski.

Nav brīnums, ka mūsu lauksaimnieki, visu to vērodami, ironizē. Ironizē arī, ka visur brauc un strādā ar vēršiem un pat slaucamām govīm. Bet nebūsim pārgudri. Pārdomāsim. Kad paši reiz stāsimies atkal savā vagas galā, kad atkal domāsim par sēšanu un pļaušanu, tad nez vai mums būs pat āzis, ko arklam priekšā likt. Prāvākās saimniecībās arī te pieliēto zirgu un traktoru. Vērsis ir vilcējs lops mazās saimniecībās, kur zirgu izturēt iznāk neizdevīgāk: ar vērsi pastrādā, uzbaro to un izlieto gaļā. Vērsis ātrāk izaudzējams, ir lētāks, vieglāk un vienkāršāk uzturams nekā zirgs. Govis nodarbina pavisam mazās saimniecībās, kuŗās pat vērsi turēt vairs neatmaksājas. Ja visa saimniecībiņa ir tikai pāris ha kopplatībā, tad patiešām nav cita atrisinājuma šīs niecīgās zemes platības apstrādāšanai.

Ir vērts padomāt par to, ar kādu rūpību un mīlestību bavārieši kopj savus zirgus. Ja zirdziņš visu dienu grūti vilcis arklu, bet arājs gājis aiz arkla, tad vakarā mājās viņi abi soļo draudzīgi kopā. Arī uz smaga vezuma viņš nemēdz sēdēt.

Bavārietis mīl iegriezties krodziņā un labprāt tur pasēdēt, bet divi gadu laikā nekad neesmu redzējis pie krogus slitas nīkstam viņa zirdziņu. Pat uz baznīcu viņš iet kājām.

Bavārijā lopus lielāko tiesu tur un baro kūtī arī visu vasaru. Ja lopiņš iet darbā, kaut pa retam, tad tur nav ko iebilst. Pie šauras saimniecībiņas, kur katrs nobradātais un notašķītais zāles kušķītis ir jāžēlo, tas ir saprotams. Zinu te daudzas saimniecības, kur uz 5 ha kopplatības izmitina pat 9 liellopus.

Bavārijā stipri maz cūku. „Cūka ir mūsu ienaidnieks!" atklāti atzinās kāds bavārietis. „Cūka apēd daudz ko tādu, ko arī cilvēki var izmantot savā uzturā." Mēs to uzņēmām kā joku. Bet ir arī jāatzīst, ka bavārieši patiesi prot no vēršiem iegūt it labu un biezu speķi. Nenoliedzami tas iznāk stipri lētāks kā cūku speķis. „Knēdeļi" un „nūdeļi" trīsreiz dienā, „kafija" divreiz dienā (strebj ar karoti!), liellopu gaļa trīsreiz nedēļā un pa svētdienām, cūkgaļa pa svētkiem, — tāds ir bavāriešu ēdienu kartes ideāls. Bet vai viņi nav veselīgi, vai neizskatās labi paēduši?

Daudz esmu izskatījies un nopriecājies, vērodams stipri izplatītos abpusvērsējus arklus. Viens lemesis un vērstuve iet darbā, otrs brīvā. Atpakaļ gājienā otrādi. Tādi ir ne tikai vienlemešu, bet arī divi un vairāklemešu arkli, pat traktorarkli.

Prāvākās saimniecībās var novērot dažāda tipa traktorus un vietām visai īpatnēju to pielietošanu. Bez parastiem traktoriem ir arī mazie rokas traktoriši, kuŗus pielieto augļu un sakņu dārzos un pie rušināšanas. Kaut mūsu sakņaugu un cukurbiešu audzētājiem tādi būtu! Tikai samērā dārgi, citādi tie ir „bezkaunīgi" vērtīgi.

Ļoti daudz mazsaimniecībās vienīgā pļaujammašīna ir zāles pļāvējs, ar ko nopļauj arī visu labību. Te viņiem arvien ir vēl īpaši priekšriteņi. Tie saudzē zirgu, dod mašīnai mierīgāku gaitu un saudzē arī pašu mašīnu. Ļoti vienkāršas un primitīvas, bet lētas un praktiskas ir palīgierīces, lai ar zāles pļāvēju varētu pļaut arī labību, pat rudzus.

Sarkanās armijas laikraksts pārmet poļu DP simpatijas vāciešiem

Vīnē, 25. jūlijā (UP). — Sarkanās armijas laikraksts „Oesterreichische Zeitung" šodien apgalvoja, ka 35 proc. poļu DP Austrijas amerikāņu joslā ir „volksdeutsch" un sastādās no ļaudīm ar vācisku aizmuguri un simpatijām.

Laikraksts izteicās, ka tie sadabūjuši viltotas apliecības, un apgalvoja, ka pārējie poļu DP pa lielākai daļai ir Andersa armijas karavīri, kas nesen ierosinājis rekrūtēšanas akciju poļu armijas 2. korpusam.

The Stars and Stripes

Repatriēti 2300 Padomijas armeņu

Maskavā, 25. jūlijā (AP). — „Tass" ziņo par kāda kuģa aizbraukšanu uz Krieviju ar 2300 armeņu, kas repatriēti uz Padomju Armeniju no Sīrijas un Libanonas. Telegrammā teikts, ka Beirutas ostā pulcējās tūkstošiem ļaužu un kuģis izbrauca, atskanot Padomju Armenijas valsts himnai. **The Stars and Stripes**

Darba pienākums pārvietotām personām Austrijā

Austrijas ASV joslas Militārā valdība paziņo: sākot ar 1946. g. 5. augustu, visi DP Austrijas ASV joslā un Vīnes ASV joslā, neatkarīgi no viņu tautības, bet gan ar tālāk minētiem izņēmumiem, pakļauti visiem austriešu darba likumiem un to noteikumiem, ieskaitot austriešu darbadienesta likumu, kas izdots 1946. g. 16. febr., u. c. tādā pat veidā, kā Austrijas pavalstnieki. Visiem DP jāreģistrējas attiecīgās austriešu darba pārvaldēs.

Šie noteikumi neattiecas uz DP, kas ietilpst vienā no sekojošām kategorijām: 1. rasiski, politiski vai reliģisku iemeslu dēļ vajātie resp. bēgļi; 2. DP, kas pulcināšanas nometnēs gaida uz nekavējošu pārvešanu mājās; 3. DP, kam atļauta iecelošana ASV; 4. DP, kuŗus Austrijas amerikāņu joslas komandējošais ģenerālis un Vīnes amerikāņu joslas komandējošais virsnieks atzinis par neatvietojamiem — visu dienu nodarbinātiem DP nometņu vadībā un pārvaldē; 5. vecus un slimīgus DP un viņu bērnus atbrīvo tādā pat veidā, kā to darba likumi paredz Austrijas pavalstniekiem.

Visu tautību un kategoriju DP, atskaitot minētos izņēmumus, kas nepakļausies austriešu darba likumiem, draud sodi, kas par šiem pārkāpumiem paredzēti Austrijas likumos. Bez tam tos uzaicinās atstāt DP nometnes un viņi zaudēs DP tiesības uz īpašu aprūpi, atskaitot tiesības uz pārvešanu mājās. Tiem vairs neizsniegs papildu uztura devas.

Nevienu DP nepiespiedīs atstāt DP nometni vai zaudēt privilēģijas, kamēr amerikāņu Militārās valdības virsnieka objektīvā izmeklēšanā nebūs pierādījies, ka minētai personai dota iespēja sākt piemērotu darbu un ka tā pati vairījusies reģistrēties darba pārvaldē vai norādīto darbu uzņemties. Par „piemērotu nodarbošanos" uzskatāms katrs darbs, ko atlicējā persona fiziski spējīga veikt, un ar to nav katrā ziņā jāsaprot tāds darbs, ko persona pati vēlas.

Lai labāk izmantotu pēc šo noteikumu spēkā stāšanās atbrīvotos darba spēkus, amerikāņu joslas komandējošam ģenerālim Austrijā dotas tiesības pārvietot DP savas joslas robežās. Ja pārvietošana skārs ģimenes galvu, tad rūpēsies par to, lai ģimene varētu viņam sekot.

„Salzburger Nachrichten", Salzburg, 25. Juli 1946

Michailoviča nošaušana rada bailes dienvidslavu DP vidū

Berlīnē, 26. jūlijā. — „Ģenerāļa Draja Michailoviča gars spokojas dienvidslavu DP nometnēs amerikāņu joslā un padara neiespējamus visus UNRRA's mēģinājumus pamudināt dienvidslavus repatriēties uz savu zemi," vakar paskaidroja UNRRA's pārstāvis.

UNRRA's pārstāvis teica, ka nesenās sarunās ar dienvislavu DP, kādu ASV joslā ir 7.477, „es konstatēju, ka Michailoviča tiesāšana radījusi arī jaunas bailes. Daži no apsūdzētajiem, kuŗus tiesāja kopā ar Michailovīču, notiesāti neklātienē un Dienvidslavijas valdība pieprasījusi dažādām Sabiedroto valstīm izsūtīt šos vīrus uz Dienvidslaviju sprieduma izpildīšanai."

Bailes no Parīzes pakta

„Dienvidslavu DP domā, ka arī viņus varētu notiesāt aizmuguriski un ka tad viņus pārsūtīs uz Dienvidslaviju sprieduma izpildīšanai. Viņi baidās arī no gaidāmās Parīzes miera konferences," viņš izteicās, „jo paredz, ka radīs Vācijas valdību un ka šī jaunā valdība vienosies ar Tito par repatriāciju."

UNRRA's galvenais štābs paziņoja, ka tas nav ieinteresēts DP ieskatos par Michailoviča tiesāšanu. „Mūsu uzdevums ir pārraudzīt nometnes saskaņā ar armijas vadības norādījumiem," teikts UNRRA's paziņojumā. „Par politiskajām problēmām interesējas armija un attiecīgās valstis." Kāds UNRRA's preses pārstāvis piezīmēja, ka „katram UNRRA's darbiniekam ir atļauts izteikt katru uzskatu, ko viņš atzīst par pareizu."

Pārstāvis uzsvēra, ka dienvidslavu DP „nav līdzīgi citām pārvietotām personām." Viņš izteicās, ka lielākā daļa poļu DP, kas vēl atrodas nometnēs, „visumā ir neizglītoti ļaudis, kas būtu laimīgi atgriezties mājās, ja tiem būtu pietiekami daudz inteliģences pārvarēt savas bailes. Polija labprāt uzņemtu un tai vajadzīgi poļu DP." **The Stars and Stripes**

Mums raksta

Atmiņu pagalmos

Paldies Dievam un tām tautām, kas mums sniedz dienišķo maizi un patvērumu. Tomēr mūsu dienas ir šaubu un neziņas pilnas. Ar vieniem un tiem pašiem jautājumiem mēs nomokām viens otru, bet īstas atbildes nekur nesaņemam. Tā bieži rodas īgnums un visi šķiet vainīgi. Kā no tā tikt vaļā? Nav cita ceļa, kā vien tuvošanās nemainīgām garīgām vērtībām. Agrākos laikos bija parasts, ka saimnieks vai kāds cits vecāks cilvēks svētrītos savas mājas ļaudīm nolasīja lūgšanu, un visi kopā nodziedāja pāri garīgu dziesmu. Padomāsim, vai arī tagad svešumā nebūtu par svētību tādi dievvārdi, kas stiprinātu mūsu sirdīs ticību? Tas, zināms, neattiektos uz nometnēm, kur ik svētdienas ir dievkalpojumi, bet gan uz tām vietām, kur dievvārdu nedzird mēnešiem. Un tāpat citādi: vai mums savi skati jāceļ tikai uz svešām druvām, svešiem ļaudīm, svešu sadzīvi un kultūru? Katrā vietā atradīsies tautieši, kas bagāti atmiņām, kas tās var pastāstīt arī citiem, vai nu tās būtu praktiskas vai cita rakstura. Šajās atmiņās gara acīm tuvosimies savai tēvzemei. —**Ansis Lagzdiņš**, Latvian DP Camp, Augsburgerstr., Nördlingen, Bay. (13b).

Prasa nāves sodu 22 nacistu līderiem

Kā amerikāņu, tā angļu galvenie prokurori **Nirnbergā** pieprasījuši nāves sodu visiem 22 apsūdzētajiem nacistu vadītājiem. ASV prokurors Džeksons paskaidroja, ka sazvērestībā pret mieru 22 galvenie kara noziedznieki ir tikpat vainīgi, kā Hitlers. Galvenais angļu prokurors Hartlijs pieprasīja to pašu sodu par agresīva kara sagatavošanu un 12 miljonu slepkavību sankcionēšanu. — ASV 23. jūlijā iesniegusi notu Krievijai, kurā norāda, ka Ungārijas rūpniecības un finanču chaosā galvenā kārtā vainojama Padomija. Nota uzaicina krievus sadarboties ar Angliju un ASV, lai palīdzētu Ungārijai atveseļoties, bet tai pašā laikā noteikti noraida Padomijas prasības izdot ASV okupācijas joslā Austrijā aizturētos Donavas tirdzniecības kuģus. Notā pārmests, ka krievu armija 1945. gadā aizvedusi 4 milj. to labības, atņēmusi lielāko daļu pieejamās gaļas un citu pārtikas līdzekļu, aizvedusi rūpniecības mašīnas 123.200.000 dolaru vērtībā un rupji pārspīlē, apgalvojot, ka ASV aizturējušas amerikāņu okupācijas joslā Austrijā un Vācijā ungāru īpašumus 3.000.000.000 dolaru vērtībā. — Austrijas kanclers Figls paziņojis nacionālai sapulcei, ka Padomijas iestādes uzbrukušas austriešu nacionālizācijas programmai tāpēc, ka tā aptverot īpašumus, ko Krievija uzskatot par saviem. Figls nolasīja vēstules, kuras šajā jautājumā saņēmis no Padomijas spēku komandiera ģenerālpukveža Kurosova, kas parakstījies par sarkanās armijas centrālās armiju grupas virspavēlnieku un no „Padomju Savienības politiskā pārstāvja" Koptjelova. — **Maskavas** radiofona komentātors Zaslavskis asi pārmetis ASV federālajam izmeklēšanas birojam tā darbību krievu leitnanta Redina spiegošanas prāvas gadījumā. Viņš to nosaucis par „netīru provokāciju no amerikāņu slepenās policijas puses." — Sabiedroto augstākajos štābos **Japānā** domā, ka Japānas okupācija attīstījusies tik sekmīgi, ka galīgo miera līgumu varētu parakstīt nākamā pavasarī un sākumā paredzēto okupācijas laiku saīsināt. Sabiedroto galvenais štābs neinteresējas par reparāciju jautājumiem, bet domā, ka šajā jautājumā varētu rasties nesaskaņas ar Krieviju, kas kavēšot pūles panākt drīzu miera līguma parakstīšanu. — Sabiedroto padomē **Tokijā** notikusi asa vārdu maiņa starp padomju pārstāvi ģenerālleitnantu Derevjanko un padomes priekšsēdi Ačesonu. Padomijas pārstāvis izteicies: „Es nedomāju, ka padome ir īstā vieta ideoloģiskiem disputiem. Mēs te nesapulcējamies, lai uzklausītos norādījumus un argumentus par komūnismu un fašismu." Pirms tam padomes locekļiem bija radušās nesaskaņas par Padomijas priekšlikumu konfiscēt „visu fašistisko, militāro un pret Sabiedrotiem vērsto literātūru Japānā." Ačesons piezīmēja, ka krievu priekšlikumu varētu nosaukt par „grāmatu dedzināšanas kampaņu, kas līdzīga tām, kādas rīkoja nacisti." — **Sarkanās flotes** dienā krievu laikraksti sevišķi uzsvēra lielas flotes nepieciešamību un pienākumu būvēt pietiekami daudz kuģu, lai sarkanā karaflote noteiktā laikā varētu ieņemt savu vietu starp lielākajām flotēm pasaulē. Laikraksti uzsvēra priekšrocības, ko padomju karaflotei dod jaunās bazes Baltijas jūrā, Kaļiņingrada (Karalauči) un bazes Tālajos austrumos. — Angļu admirālis lords Frēzers ieradies **Ļeņingradā** uz sarkanās karaflotes svinībām uz angļu lidmašīnu bazes kuģa „Triumph." Šis bija pirmais angļu karakuģu apmeklējums Baltijas jūras austrumos kopš Baltijas valstu iekļaušanas Padomju Savienība. Pirms tam angļu flotei bija sena tradicija ik gadus apciemot Rīgu, Tallinu un Klaipēdu. Padomju flotei nav neviena lidmašīnu bazes kuģa un Ļeņingradas iedzīvotājiem un lielākai daļai krievu Baltijas jūras karaflotes personāla šī bija pirmā iespēja to apskatīt. — 158 lappušu biezs nelegāls laikrasts „Pour la Liberte des Peuples," kas izplatīts **Minchenē**, atklāj, ka eksistē organizēta pretpadomju pagrīde, kas acīm redzot darbojas Dienvidvācijā un Austrijā. Labi iesietais rotētais izdevums, kas iespiests 10 valodās, deklarē, ka to publicējusi „brīvību mīlošo tautu bloka iniciātoru komiteja." Domā, ka šo organizāciju stingri atbalsta ukraiņi un citu austrumeiropiešu supernacionālisti. Novērotāji Minchenē izsakās, ka organizācijā ietilpst agrākie ukraiņu ustaču (pretestības) — partizanu organizācijas locekļi, kas cīnījušies pret krieviem, sadarbojoties gan ar vācu armiju, gan ar dienvidslavu ustačiem. Daļa ustaču bija „Donas kazaki", kas cīnījās pie ģenerāļa Vlasova. Pats laikraksts asi vēršas pret Krieviju un pret Tito, runā par „tautu lielo revolūciju," ierosina „boļševiku noziegumu melnās grāmatas sastādīšanu, apgalvo, ka NKVD „noslepkavojusi pie Katīnas 12.000 poļu virsnieku" un nošāvusi vai izraidījusi „daudzus pazīstamus ukraiņu inteliģences pārstāvjus." Atkārtoti pieminēts „pretboļševistisko tautu bloks", kā galvenais uzdevums ir „Krievijas pilnīga sakaušana" un kas apgalvo, ka ir „pret fašismu, reakciju, boļševistisku laupīšanu un kapitālistu ekspluatāciju." Rakstā ar virsrakstu „Par Krievijas dalīšanu tautu vienotiem spēkiem" deklarēts, ka Krieviju „paglābusi tikai Berlīnes melngalvju politiskā naivitāte." Raksts ieteic dibināt „brīvo tautu valstu ūniju Baltijas valstīm, Balkāniem, Melnai jūrai un Kaukazam, Turkestānai un Sibirijai." Tipiski raksti ir: „Gruzinija ir pret boļševismu", „Ukraiņu pretestības armijā par brīvu Dienvidslaviju", „Turkestānas tautas cīņa" un „Pagrīdes kustība Lietuvā." Rakstā ar virsrakstu „Mēs apsūdzam Maskavu un Berlīni" teikts, ka krievi „tagad Nirnbergā uzstājas kā prokurori un tiesneši, kaut paši ir vainīgi." — Amerikāņu izlūkošanas šefs **Eiropā** brigādes ģenerālis Siberts paskaidrojis, ka pretspiegošanas korpusa akcija, kurā „aiz pārprātuma" aizturēta grupa Bavārijas komūnistu līderu, bijusi „koordinēta visas joslas melnā tirgus apkarošanas akcija." — „Metropolitan" dzīvības apdrošināšanas sabiedrība **Nujorkā** paziņojusi, ka Vācijas iedzīvotāju skaits otra pasaules kara laikā samazinājies par 3 milj., bet ASV iedzīvotāju skaits pieaudzis par 7.500.000. Anglijas iedzīvotāju skaits kara laikā pieaudzis par 700.000. — **Fērenvaldes** DP nometnes žīdi, satraukti par sadursmi krustcelēs, kur vācu policija nogalinājusi vienu un ievainojusi otru žīdu, mēģinājuši uzsākt masu uzbrukumu amerikāņu sardzei DP nometnes priekšā. Amerikāņi bijuši spiesti lietot durkļus, lai atsistu žīdus, no kuriem vismaz 6 vieglāk ievainoti, karavīriem atspiežot tos aiz nometnes žoga. 27. jūlijā **Frankfurtā** paziņots, ka amerikāņu karaspēks atsaukts no žīdu DP nometnēm Bavārijā pēc tam, kad sadursmēs starp amerikāņu karavīriem, žīdiem un vāciešiem 1 žīds nogalināts un 14 personu ievainotas. ASV armija atstājusi militārās policijas patruļas nometņu tuvumā pie Volfrātshauzenas dienvidos no Minchenes un pie Vindsheimas, 45 km no Nirnbergas, lai nodrošinātos pret jauniem varas darbiem. **The Stars and Stripes** kovs eleģiskā noskaņā apraksta, kā no celtņa kabīnes redzami Rīgas parki, nami un pie apvāršņa dūmakā tītā jūras līča ūdeņi. — Tas pats laikraksts ziņo, ka sākusi darboties Rīgas superfosfāta fabrika. Padomju Latvijas piecgades plānā tā esot pirmā lielā uzvara, jo fabrika uzcelta tikpat kā no jauna un to nevarot salīdzināt ar veco superfosfāta fabriku. Fabrikas celšanā pielietoti jaunākie technikas sasniegumi, tā esot pilnīgi mechanizēta un gadā ražošot 180.000 to mākslīgo mēslu. — Vecpiebalgas Ziemeļkaros izmēģinot dažādu sēklu šķirnes no Urāliem un Pievolgas apgabaliem. — „Cīņa" sūdzas, ka vāji darbojoties Pravinu, Dundagas, Baltinavas, Tomes un Kursīšu mašīnu-traktoru stacijas. — Oldenburgas nometnē Vācijā saņemta 1. maijā no Rīgas rakstīta vēstule. Rakstītājs 1945. g. aprīlī atradies Gīstrovā un pēc uzturēšanās nometnē Polijā nokļuvis Rīgā. Vēstulē autors lieto uzrunu „Mana bijušā sieva!" Kā redzams no kāda „Cīņas" numura, ikviena laulība Padomju Latvijā skaitās šķirta, ja viens no laulātiem atrodas ārzemēs vai nezināmā prombūtnē. Rakstītājs strādā kādā Rīgas fabrikā, bet savus vecākus, kas dzīvo pilsētas otrā pusē, tam vēl nav bijusi izdevība apmeklēt. Jādomā, ka vinš atrodas uzraudzībai pakļautā darba vienībā.

„Izvestija" Maskavā, **„Cīņa"** Rīgā un **„Pausme"** Oldenburgā

SPORTS

Amerikāņu okupācijas joslas latviešu meistarsacīkstēs šachā **Hanavā** bija 14 dalībnieku. Uzvarēja Lūcijs Endzelīns (Fišbacha) ar 10,5 p. (no iesp. 13), 2. A. Zirnis (Mannheima) (10 p.), 3. K. Ozols (Hanava). Tālākās vietās ierindojās Indr. Kalniņš, M. Jurševskis un A. Krūmiņš. Endzelīns zaudēja vienīgi Indr. Kalniņam. Meistarsacīkšu laikā notika arī amerikāņu joslas latviešu šachistu apvienības pagaidu valdes sēde. Apvienības pirmā pilnsapulce paredzēta septembrī Baltijas tautu sporta svētku laikā Augsburgā. Tur notiks arī amerikāņu joslas ātrspēles meistarsacīkstes, kam priekšturnīrus rīkos Eslingenas, Augsburgas, Hanavas, Vircburgas un Filsekas apgabalā. Projektā ir meistarsacīkstes vienībām. Hanavas šacha dienu nobeigumā ātrspēles turnīrā uzvarēja Endzelīns **(Indr. Kalniņš).** — **Pašreiz notiek** sarunas ar franču Militārās valdības iestādēm par daudzu latviešu sportistu un sporta darbinieku pārcelšanos no Lībekas uz **Rāvensburgu.** Tur pārvietoties domā laikr. „Latvju Sports" redakcija, rekordists J. Stendzenieks, V. Baumanis, vairāki futbolisti, basketbolisti, vieglatlēti u. c. — **Eslingenas** latviešu sportisti treneŗa R. Dekšenieka vadībā pašreiz beidz sporta laukuma izbūvi. Vietā, kur vācieši senāk bēra atkritumus, pēc smaga darba tagad iekārtoti laukumi basketbolam, volejbolam, vieglatlētikai un pakavu mešanai. Mums agrāk svešajā pakavu mešanā, par ko zinām, ka to brīvajos brīžos iemīļojis arī ASV prezidents H. Trumens, Eslingenas tautieši rīkoja jau pirmās sacīkstes. Spēles princips ir tāds, ka no zināma attāluma, kas atkarīgs no dalībnieka vecuma, pēc kārtas met 2 pakavus uz zemē iestiprināta metalla mietiņa. Punktus vērtē pēc attāluma, cik tālu pakavs nokrīt no mietiņa. Uzvarētājs ir dalībnieks, kas pirmais iegūst 21 p. Pirmajās sacīkstēs bija 30 dalībnieku. Uzvarēja Filatovs, 2. Grīnmanis, 3. Kaminskis. Eslingenā sacīkstes jau notiek jauniekārtotajā laukumā **(V. Čika).** — **Ingolštates** latviešu jaunieši cītīgi trenējas amerikāņu populārajā softbola spēlē. Šai sacensībai iegādāti visi nepieciešamie piederumi. UNRRA's pārziņā tagad ir Ingolštates sporta laukumi, kuŗus izmantoja nesen aizbraukušie amerikāņu karavīri. Skaisto vingrotavu pārzina latvietis Jūlijs Miezītis **(L. Aizstrauts).** — UNRRA's 154. vien. sporta svētkos **Mildorfā** piedalījās latvieši, lietuvieši, igauņi, poļi un ukraiņi. Vieglatlētikā labākais rezultāts bija latvietes Radiņas 1,35 m sasniegums augstlēkšanā **(A. Hvastkovs).** — Mērcfeldas ūn Fišbachas latviešu sastādītā vienība futbolā (M. Rubis, R. Hofmanis, F. Laumanis, L. Vedējs, A. Šeibelis, A. Varakājs, F. Muižnieks, A. Zantavs, R. Pērkons, J. Bebris, A. Doreika) sacīkstē **Fišbachā** pie Nirnbergas uzvarēja Groshabersdorfas vācu futbola klubu 7:0. Tiesnesis bija Al. Liepiņš **(L. Vedējs).** — Latviete Z. Ringenberga austriešu rīkotajās vieglatlētikas sacīkstēs **Zalcburgā,** Austrijā, atkal guva jaunus panākumus. Viņa uzvarēja 100 m skrējienā (13,5 sek.) un augstlēkšanā (1,40 m) **(Z. Kaktiņš).** — Rīgas Dinamo futbolisti sacīkstē **Rīgā** pieveica krievu civilās gaisa flotes vienību 5:1. Uzvarētāju sastāvā bija Plāsis (bij. RFK), L. Freimanis (RFK), Dzerelis (ASK), R. Pakalns (ASK), Krupšs (RFK), Vītoliņš (ASK), A. Jēgers (Daugavieši), M. Levitānuss (Hakoah), Mellups (US), Ūlbergs (Daug.) un Kuzmins (US). Ķieģeļu ielas laukumā sacensībā noraudzījās 7000 skatītāju. — US basketbolisti pārspēja Rīgas Dinamo vienību 26:25. Labākais spēlētājs izrādījās US basketbolists Ailis (bij. Starts) **(„Cīņa"** Rīgā, 1946. g. 4. jūn.).

TUR

Ar virsrakstu „Baltijas osta" Maskavas „Izvestijā" ievietota Čurakova korespondence no Rīgas. Korespondents jūsmo par Rīgas liepām, skaistajiem ozolu parkiem, šudrabaino apšu alejām un kuplajiem kastaņiem šai „asfaltētajā pilsētā". Pilsēta atrodoties pie lielas upes, bet tai neesot pie šīs upes pieejas. Pieeju aizsedzot vecpilsēta, ko architekti dēvējot par senlaiku būvniecības piemineklī. Patiesībā šis piemineklis esot šauru, smailjumtainu, kārniņiem segtu ēku sablīvējums šaurās, greizās un smirdošās ieliņās, kas līdzinoties alām. Tūliņ pēc uzvaras dienām rīdzinieki esot ķērušies pie savas pilsētas pārveidošanas, vispirms attīrot izeju uz upi. Architekti esot izstrādājuši projektus ostas rajona pārbūvei. Agrāko ogļu izkrautņu vietā izveidošot plašas ielas, aiz tām parkus un vēl tālāk — apbrīnojami jauku jūras staciju. Greznas jaunbūves šo rajonu pārvērtīšot par skaistāko visā pilsētā. Lieluma ziņā Rīga būšot otra osta pēc Ļeņingradas, kur kuģošot cauru gadu. Rīdzinieki tad arī neatlaidīgi pūloties šos celniecības darbus veicināt. Simtiem viņi sanesuši pārbūves darbiem dažādus rīkus, ko nu katrs varējis: cirvjus, atslēgas, knaibles, veseŗus. Ostas pārbūve notikšot piecgades laikā, bet jau tagad esot uzstādīti lieli celtņi. Korespondences beigās Čurakovs eleģiskā noskaņā apraksta, kā no celtņa kabīnes redzami Rīgas parki, nami un pie apvāršņa dūmakā tītā jūras līča ūdeņi. — Tas pats laikraksts ziņo, ka sākusi darboties Rīgas superfosfāta fabrika. Padomju Latvijas piecgades plānā tā esot pirmā lielā uzvara, jo fabrika uzcelta tikpat kā no jauna un to nevarot salīdzināt ar veco superfosfāta fabriku. Fabrikas celšanā pielietoti jaunākie technikas sasniegumi, tā esot pilnīgi mechanizēta un gadā ražošot 180.000 to mākslīgo mēslu. — Vecpiebalgas Ziemeļkaros izmēģinot dažādu sēklu šķirnes no Urāliem un Pievolgas apgabaliem. — „Cīņa" sūdzas, ka vāji darbojoties Pravinu, Dundagas, Baltinavas, Tomes un Kursīšu mašīnu-traktoru stacijas. — Oldenburgas nometnē Vācijā saņemta 1. maijā no Rīgas rakstīta vēstule. Rakstītājs 1945. g. aprīlī atradies Gīstrovā un pēc uzturēšanās nometnē Polijā nokļuvis Rīgā. Vēstulē autors lieto uzrunu „Mana bijušā sieva!" Kā redzams no kāda „Cīņas" numura, ikviena laulība Padomju Latvijā skaitās šķirta, ja viens no laulātiem atrodas ārzemēs vai nezināmā prombūtnē. Rakstītājs strādā kādā Rīgas fabrikā, bet savus vecākus, kas dzīvo pilsētas otrā pusē, tam vēl nav bijusi izdevība apmeklēt. Jādomā, ka vinš atrodas uzraudzībai pakļautā darba vienībā.

„Izvestija" Maskavā, **„Cīņa"** Rīgā un **„Pausme"** Oldenburgā

FEĻETONS

Brīnumi ir, bet brīnīšanās nav

Savādi: jo tu, cilvēk, ilgāk dzīvo, jo mazāk dabū brīnīties, lai gan pasaulē brīnumu nav palicis mazāk. Taisnību sakot, brīnumu ir daudz vairāk, bet, kā par brīnumu, neviens par tiem vairs nebrīnās.

Kā to var izskaidrot?

Jāpieņem, ka cilvēks vai nu zaudējis spējas brīnīties vai arī zaudējis spējas brīnumus saredzēt. Zinātniskā valodā runājot, cilvēks kļuvis pret brīnumiem immūns. Šķiet, arī „dialektiskam materiālismam" te nenoliedzami nopelni. Lai nu kā, bet cilvēks vairs ne par ko nebrīnās. Tādēļ arī es nelūgšu lasītāju brīnīties, ka pēc tik „daudzsološa" ievada rakstīšu tikai par govīm. Jā, es rakstīšu par skaistām brūnaļām, kas palika tur. Jūs zināt, kur tas ir, — tur? Protams, jūs to zināt: aiz priekškara. Es nebrīnos, bet nesaprotu, kādēļ priekškaram dara pāri. Aiz priekškara parasti notiek dekorāciju maiņa, bet izrāde sākas pēc priekškara pacelšanas. Vai to pašu nevarētu teikt arī tad, ja priekškars būtu no dzelzs?

Bet tagad atgriezīsimies pie govīm. Notikums ar govīm samērā vecs, bet es tikai tagad par to uzzināju. Kaut kur — tur — notikusi darba zemnieku sanāksme. Sanāksmē norādīts, ka lopbarības trūkuma vai sliktas kvalitātes dēļ nedrīkstot samazināties piena izslaukumi. Vai par šādu norādījumu jābrīnās? Nē. Par to nav jābrīnās pat tad, ja norādījums būtu teikts tieši govīm. Tādā gadījumā norādījumu varētu uzskatīt vienkārši par nelopisku izturēšanos pret lopiem. Bet tur tādu izturēšanos nepazīst, tādēļ norādījums teikts darba zemniekiem. Šis norādījums tad arī esot izpildīts ar uzviju.

Mīļo lasītāj, šķiet, tu jau sāc brīnīties. Tomēr, varbūt, vecos sliktos laikos tev būtu pamats to darīt, bet ne tagad. Vecos sliktos laikos, varbūt, šad tad izbaroja govīm salmus, bet nekad šādos gadījumos piena izslaukumi nav palielinājušies. Tu, lasītāj, būtu briesmīgi izbrīnījies, ja notiktu otrādi. Bet tagad, ja zini, ka pasaulē ir upes un ģvoti, kas pilni ūdens, vai tu drīksti brīnīties? Vai ūdens spēj samaitāt pienu? Nē. Pusspainīti pie izslaukuma klāt un lai ripo uz pienotavu! Plāns ir izpildīts, izpildīts ar uzviju un darba zemnieks paglābis savu ādu. Govs āda tik un tā nav glābjama: no tās taisīs oficieriem zābakus.

Es dzirdu, ka tu, lasītāj, saki, ka tā ir krāpšana. Fui, lasītāj, kas tā par nesociālistisku valodu! Tā nav nekāda krāpšana, nav arī brīnums, tā ir stachanoviskā pieeja. Stachanoviskas pieejas un metodes tur iedzīvina ne vien brāķa ražošanā, bet ar tikpat lieliem panākumiem arī lopkopībā.

Skaidrs, vai ne? Nu, tad liksim punktu.

Drūmais

Sludinājumi

Pateicība. Latvijas pulkvedim **Oskaram Neimanim** un Igaunijas kapteinim **Tooms**'am par atbalstu un līdzdalību Lietuvas kareivja Bendžuna (Bendžunas) apbedīšanā **Eikelbornā** sirsnīgi pateicas lietuvieši Eikelbornas slimnīcā: **Beieris, Martuševics, Kutass, Lekņuss, Šicleris, Aliešaitis** u c. 3205

Mūsu mīļais dēls

Dainis Trauciņš,

dzimis 1926. g. 3. okt. Rīgā, miris 1946. g. 8. jūl. Salderā, apbedīts 11. jūlijā Braunšveigā, Salderas kapos.

Sērojošie vecāki

Es sapni par dzimteni pagalvī likšu ...

3229

Radus m. **Alfreds Rumba** (agrāk Boitmanis), dz. 13. 1. 4., no Glūdas p.: Ketterburgweg 1, Postfach 153, Bad Mergentheim, Wttbg. (14a). 3106

Radus m. **Andrejs Zvērs** no **Rīgas:** Western DP Camp, Frankfurterstr., Würzburg, Bay. (13a). 3122

Piederīgos m. **Jānis Celms,** dz. 20. 5. 1., no Vecsaules: DP Camp, Wohnheim 2/3, Watenstedt ü. Braunschweig (20). 3121

„Latviešu Vēstneša" izdevējs un atbildīgais redaktors — Publisher and Editor-in-Chief: **Viktors Baltkājis.** Redakcijas kollēģija: Aleksandrs Balodis, Viktors Baltkājis un Arturs Tīlmanis. Redakcijas adrese: „Latviešu Vēstnesis" (Latvian News Bulletin), Hotel Convikt, Dillingen/Donau, Bayern (13b).

„Latviešu Vēstneša" 2 mēnešu abonements ar piesūtīšanu maksā 8 markas, pusgada abonements — 20 marku. Atsevišķa numura cena 50 feniņu. Tuvinieku meklēšanas sludinājumi, publicējot vienreizēji, 3 markas un sludinājuma atkārtojums vēl 2 markas par meklējamo personu. Pārējie sludinājumi 2 markas par rindu. Pustreknā salikumā 50 proc. dārgāk. Precību sludinājumus nepieņem. Abonementu un sludinājumu maksājumi „Latviešu Vēstnesim" no amerikāņu okupācijas joslas piesūtāmi ar pasta pārvedumu pēc adreses: „Latviešu Vēstnesis", Hotel Convikt, Dillingen/Donau, Bayern (13b); no angļu joslas iemaksas piesūtāmas vai nu ierakstītās vēstulēs tieši izdevniecībai Dillingenā vai arī ar pasta naudas pārvedumu Lidijai Dravniecei, Latvian Camp „Frische Quelle", Hiddesen bei Detmold, Lippe (21), atsevišķi par to paziņojot izdevniecībai; no franču joslas iemaksas sūtāmas ierakstītās vēstulēs tieši izdevniecībai. Abonementi atjaunojami 2 nedēļas pirms to izbeigšanās. Maksājumus var nokārtot arī „Latviešu Vēstneša" pārstāvjiem, kuŗu vārdi un adreses publicēti laikrakstā. Par laikraksta savlaicīgu nesaņemšanu vai abonementa pārtraukšanu technisku iemeslu dēļ izdevniecība atbildību neuzņemas. Neizlietotos manuskriptus autoriem nosūta atpakaļ, ja pielikta klāt sev pašam adresēta, ar vajadzīgām pastmarkām apmaksāta aploksne.

„Latviešu Vēstneša" peļņas tīro atlikumu izlieto latviešu bēgļu un karavīru aprūpes vajadzībām.

Printed by Manz, Dillingen. — 11750